

- ¶ J.P. de Valk (ed.), *Romeinse bescheiden voor de geschiedenis der Rooms-katholieke kerk in Nederland, 1727-1831*, deel IV, *Inventaris van Romeinse archivalia betreffende het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden, 1813-1831*, twee banden, Rijks Geschiedkundige Publicatiën, Grote Serie, banden 215 en 216, Instituut voor Nederlandse Geschiedenis, 's-Gravenhage, 1991, XXVII, 773 en 439 blz. ISBN 90 5216 026 0. f 130,00.

Meteen in de eerste alinea van het 'Woord vooraf' maakte de samensteller melding van de radicale gedaanteverwisseling die de uitgave van de *Romeinse Bescheiden* heeft ondergaan. Aan de buitenkant ziet men de verandering van de bekende monumentale groene RGP-banden 215 en 216 niet af, maar de inwendige vormgeving is werkelijk ingrijpend gewijzigd in vergelijking met de voorafgaande uitgaven van de *Romeinse Bescheiden*. Hans de Valk spreekt de hoop uit dat de argumenten voor de 'metamorfose' zoals hij die in de Inleiding heeft aangevoerd, de 'gebruiker' van dit naslagwerk kunnen overtuigen.

Op dit punt (zoals trouwens ook op alle andere punten) kan de samensteller alleszins gerustgesteld wezen, als hij althans wil afgaan op de ervaringen van de ondervermelde gebruiker. Deze bespreking komt weliswaar rijkelijk laat, maar bij zo'n gebruiksboek heeft enige vertraging het bijkomende voordeel dat het eerst enige jaren in de praktijk beproefd is. Bovendien staat een dergelijke uitgave los van de actualiteit, of juist uitgedrukt erboven. Hoe vertraagd ook, een prestatie van deze waarlijk indrukwekkende bronnenuitgave-nieuwe-stijl mag dan ook niet ontbreken in ons *Documentatieblad*. Als naslagwerk voor de betreffende periode bevatten deze *Romeinse Bescheiden* een schat aan informatie, zodat een onderzoeker het bijna nooit vergeefs zal opslaan. Of het nu gaat om het opsporen van een document, of om het achterhalen van biografische en institutionele gegevens, of om de documentaire context, in dit werk vindt hij altijd wel iets van zijn gading, zo heeft intussen de ervaring mij geleerd.

Dit vierde deel van de *Romeinse Bescheiden* bestaan uit twee banden: een chronologisch en een systematisch deel. In de eerste band wordt een naar de tijdsorde genummerde lijst van documenten gepresenteerd, inclusief een beknopte aanduiding van de inhoud. De tweede band bevat een overzicht van alle geraadpleegde archieven en een reeks van toegangen tot de gepresenteerde documenten. De beide banden tezamen bieden een zo wijdvertakt 'netwerk' van informatie dat de gebruiker niet mag verzuimen zich door middel van de inleiding vooraf in dit naslagwerk te oriënteren, op straffe van de weg kwijt te raken in de rijkdom aan materiaal.